
5. Мирні переговори між Українською державою та РСФСР 1918 р.: Протоколи і стенограми пленарних засідань. Збірник документів і матеріалів / Інститут історії України НАН України; Інститут східноєвропейських досліджень НАН України / В.Ф. Верстюк (відп.ред.), О.І. Лупандін (упоряд.). – К., Нью-Йорк., Філадельфія : Вид-во М. П. Коць, 1999. – 366 с.

РОЛЬ КОНСТИТУЦІЙНИХ СУДІВ ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН У ВИКОРИСТАННІ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Коваленко А. В.

студент

Інституту підготовки кадрів для органів прокуратури

**Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»
м. Харків, Україна**

Після розпаду радянського союзу перед цілим рядом новоутворених держав центральної та східної Європи досить гостро постало питання співвідношення та взаємного впливу норм міжнародного та національного права. Підключившись до процесу євроінтеграції вони зіткнулись з необхідністю привести свої національні законодавства у відповідність до *acquis communautaire*, актів правової системи Європейського Союзу. На даному етапі конституційні суди цих країн неодноразово давали свою оцінку змінам, що вносились до національного законодавства, а також тлумачили внутрішньо державні правові акти посилаючись на європейські міжнародні норми та рішення Європейського Суду з прав людини.

Одним з прикладів такої практики було рішення Польського Конституційного Трибуналу 1997 року щодо пенсійного віку чоловіків та жінок. На той момент Польща не була членом Європейського союзу і європейське законодавство не мало обов'язкової сили у країні, тим не менш, у рішенні щодо пенсійної реформи Трибунал послався на статті 68 та 69 Договору про асоціацію між Польщею та ЄС, в яких декларувався намір країни привести власне законодавство у відповідність до європейських норм. Такий крок дозволив підтвердити обов'язковість положень договору та використати положення *acquis communautaire* у внутрішньому законодавстві Польщі [1; 2].

Конституційний суд Російської Федерації, що має повноваження перевіряти конституційність міжнародних договорів країни, які ще не вступили у силу, так само приймав активну участь у використанні міжнародних норм у внутрішньо державній практиці. Як зазначає А.М. Барнашов, рішення Конституційного суду РФ містять більш ніж 200 посилань на міжнародні документи різного рівня. Наприклад, у постанові Конституційного суду РФ від 12 травня 1998 року щодо тлумачення статті 55 Конституції РФ використовуються положення Загальної Декларації прав людини та Міжнародного Пакту про громадянські та політичні права [3].

Конституційний Суд України, також, у своїх рішеннях, активно посилається на норми міжнародного права. Зокрема у мотивувальній частині рішення КС у справі за конституційним зверненням громадян України щодо офіційного тлумачення статей 55, 64, 124 Конституції України зазначається: «Частина перша ст. 55 Конституції України відповідає зобов'язанням України, які виникли, зокрема, у зв'язку з ратифікацією Україною Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, Конвенції про захист прав людини та основних свобод (Рим, 1950 р.), що згідно зі ст. 9 Конституції України «є частиною національного законодавства України». Крім того слід

зазначити, що Закон України «Про Конституційний Суд України» надає КСУ повноваження перевіряти відповідність міжнародних договорів Конституції України.

Таким чином можна зробити висновок, що конституційні судові установи, рішення яких є обов'язковими в межах країни, використовуючи у своїй практиці норми європейського права, міжнародні договори, рішення Європейського Суду з прав людини створюють важливу практику використання міжнародних норм у внутрішньому законодавстві.

Література:

1. Darinka Piqani - Constitutional Courts in Central and Eastern Europe and their Attitude towards European Integration / Vol.1 EJLS No. 2 / [Режим доступу: електронний ресурс] /European Journal of Legal Studies- <http://www.ejls.eu/2/28UK.pdf>

2. Гарлицкий Л. Л. Польский Конституционный Трибунал и социальные права / Л.Л. Гарлицкий // Аннотация: Конституционное право : Восточноевропейское обозрение. - 2000. - № 1 (30). - С. 157 - 161.

3. Барнашов А. М. О применении Конституционным Судом Российской Федерации общепризнанных принципов и норм международного права и международных договоров РФ / А. М. Барнашов // Вестник Томского государственного университета. – 2006. - № 292. – С. 34-38.

РІШЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Клім С. І.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

Процес затвердження «європейських стандартів» прав людини в Україні пройшов тернистий шлях й триває до сьогоднішнього дня. З моменту приєднання України до Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. правозастосовчі органи під час вирішення справ зобов'язані керуватися положеннями даного міжнародного договору, а юрисдикція Європейського суду з прав людини поширюється на спори, що не були вирішені належним чином на національному рівні. Така постановка питання не викликала жодних заперечень як зі сторони представників доктрини, так і зі сторони практиків. Разом з тим, Суд є саме тим органом, що має повноваження тлумачити норми Конвенції, тому його рішення посідають центральне місце в правовій системі кожної держави-учасниці договору. В Україні, як до так і після прийняття Закону «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» залишилась не вирішеною дилема щодо місця рішень Європейського суду з прав людини в українській системі права. Обумовлена така ситуація декількома чинниками, по-перше, незважаючи на те, що стаття 17 зазначеного закону закріплює практику Європейського суду з прав людини в якості джерела права, для правозастосовців є незрозумілою позиція законодавця з даного питання, оскільки ст. 129 Конституції України закріплює, що судді під час здійснення правосуддя керуються лише законом, а рішення Європейського суду хоча й містять правові положення, але за своєю правовою природою не можуть бути визнані в якості закону; по-друге, закріпивши обов'язок правозастосовців використовувати судову практику

УДК 341(063)
ББК 67.5я43
М 58

М 58 **«Міжнародне, наднаціональне та національне право: проблеми конвергенції»:** Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 13 грудня 2013 р. / за ред. д.ю.н., проф. Т.С. Ківалової; Міжнародний гуманітарний університет.– Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2013. – 316 с.

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Міжнародне, наднаціональне та національне право: проблеми конвергенції», яка відбулася на базі Інституту національного та міжнародного права Міжнародного гуманітарного університету 13 грудня 2013 р.

УДК 341(063)
ББК 67.5я43

ISBN 978-617-7041-51-0

© Інститут національного та міжнародного права
Міжнародного гуманітарного університету, 2013